

Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveystieteiden virasto

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysviraston asukastalotyö

Sosiaali- ja terveyslautakunta 7.10.2014

Tehtäväksianto 1

Kaupunginjohtaja päätti johtajistokäsittelyssä 19.3.2014 asettaa asukasosallisuuden avustuskriteerit –työryhmän

1. toimeksiantona oli laatia yhtenäiset ja läpinäkyvät avustuskriteerit asukasyhdistyksille, kaupunginosaseuroille ja asukastaloja ylläpitäville tahoille
2. työryhmän tehtävänä oli laatia menettelytavat ja kriteerit, joiden perusteella kaupungin nykyisin hallinnoimia asukastaloja voidaan luovuttaa järjestöjen ja yhteisöjen operoitaviksi sekä avustaa muita asukastaloja ylläpitäviä tahoja
3. asukasyhdistyksiä ja kaupunginosaseuroja kuullaan valmistelun yhteydessä ja niiltä pyydetään lausunnot avustuskriteereistä esityksen valmistuttua

Tehtäväksianto 2

Sote-lautakunta päätti vuoden 2014 käyttösuunnitelman hyväksyessään (21.1.2014, § 15) lisätä alla olevan tekstin perhe- ja sosiaalipalvelut -osaston osuuteen:

- ***Sosiaali- ja terveysvirasto omalta osaltaan huolehtii, että asian valmistelussa kuullaan aluetyön asukastalojen työntekijöitä ja käyttäjiä, selvitetään myös vaihtoehto säilyttää asukastalot kaupungin omana toimintana sekä tuodaan asiasta päättävälle taholle selvästi esille ne perusteet, jotka puoltavat asukastalojen omana toimintana säilyttämistä.***

Alue työn kokonaisuus siirtymä aikana vuonna 2014-15

Toiminnot, jotka ovat jatkossakin sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisessa hallinnossa

Jalkautuva työ

katujalkautuminen, ulkona asuvien etsivä työ, leipäjonoihin jalkautuminen ja leipäjonojen asiakastyö, Kappelissa käyvien sosiaalityö, alueellinen yhdyskuntatyö, kriisimajoitukseen liittyvä työ

Jalkautuvan työn työmuodot ja niihin liittyvät resurssit kootaan toiminnalliseksi kokonaisuudeksi ja sitä kehitetään palveluksi, jonka avulla pystytään joustavasti reagoimaan ajassa ilmenevien ongelmien kuten asunnottomuuden vähentämiseen

Toiminnot, jotka ovat vuoden 2014-15 ajan sosiaali- ja terveysviraston alaisessa hallinnossa

Asukastalotyö

Sosiaali- ja terveysviraston hallinnoimat asukastalot (10 kpl)

Järjestöt ja yhteisöt

Kaupunginjohtaja (4.12.2013 109§) on kehottanut kiinteistövirastoa ja hallintokeskusta valmistelemaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysviraston ym. hallintokuntien kanssa menettelytapoja ja kriteereitä, joiden perusteella kaupungin nykyisin hallinnoimia asukastaloja voidaan luovuttaa järjestöjen ja yhteisöjen operoitavaksi sekä selvittämään asukastiloihin varattavan määrärahan

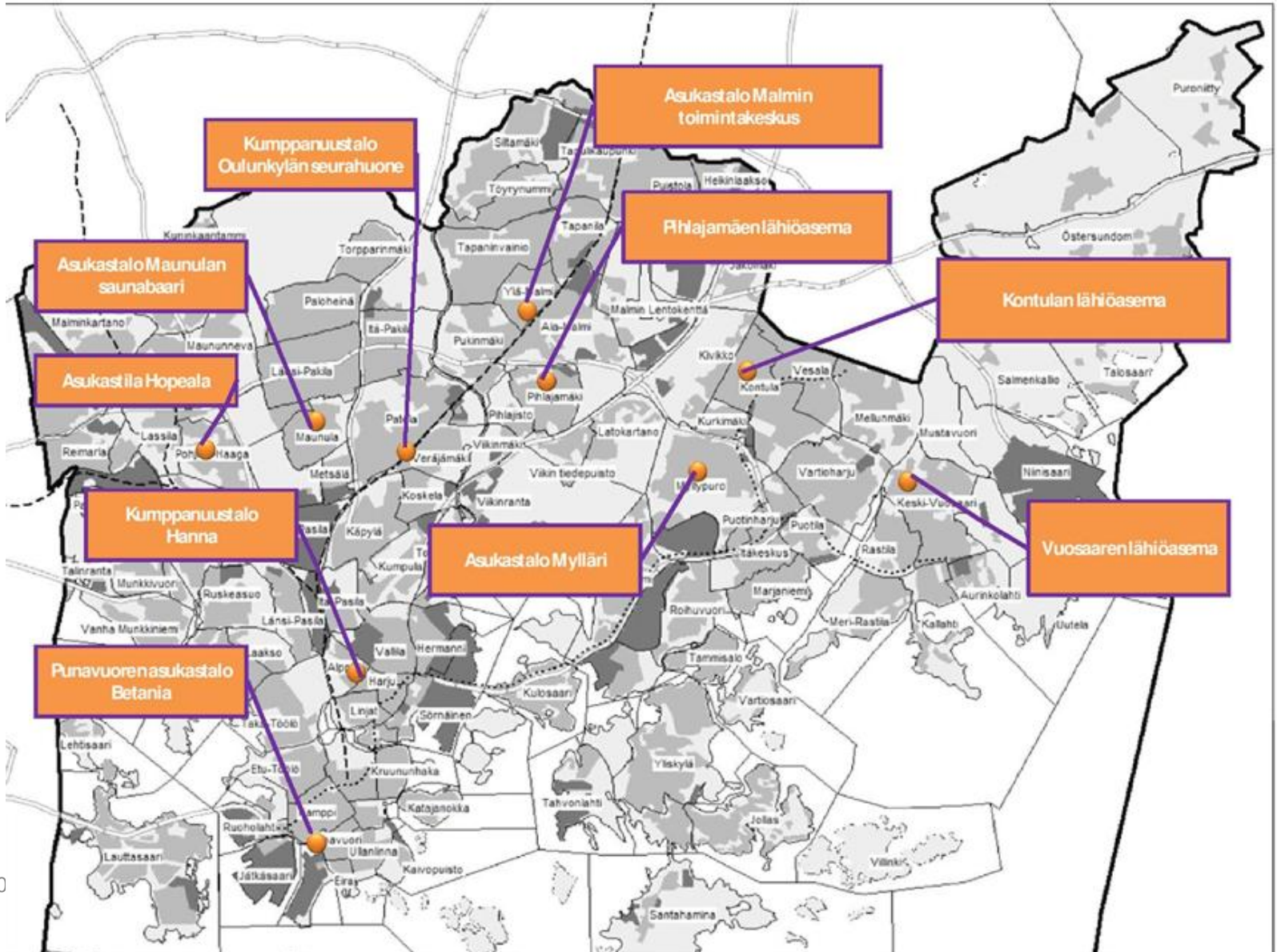
Asukastalojen määrä ja kustannukset

- Helsingissä toimii nelisenkymmentä asukastaloa tai –tilaa, joista 11 on soten hallinnoimia
- Soten asukastalotoiminnan budjetti on n. 1 500 000 € / v.
- Henkilöstömenojen osuus n. 600 000 € / v
- Vuokrien osuus 560 000 € / v
 - Tilojen koot vaihtelevat 70 m² – 700 m²
 - Vuokratut tilat ovat pääsääntöisesti Helsingin kaupungin tilakeskuksen tai Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (HEKA) omistamia tiloja.
 - Kolme tilaa on vuokrattu yksityiseltä vuokranantajalta.
- Tilojen irtisanomisajat vaihtelevat kolmesta kuukaudesta vuoteen. Kahdessa tilassa on määräaikainen vuokrasopimus, joiden päättymisajankohdat ovat vuonna 2015 ja 2021

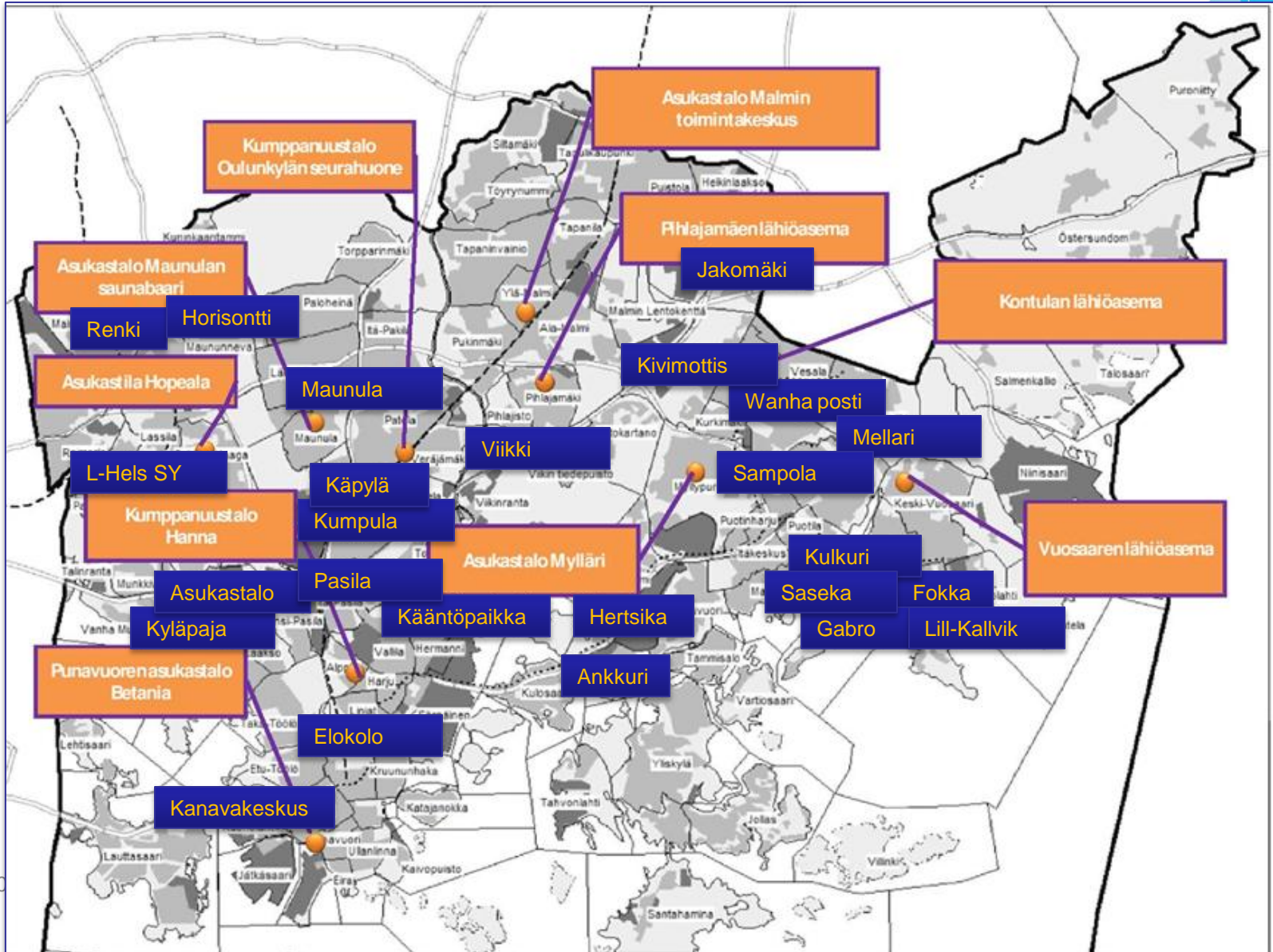

Soten asukastalot Helsingissä

Kaikki asukastalot Helsingissä

Asukastalotyön toimintakenttä

- Aktiivinen kansalaistoiminta
 - Kokoontumistilat
 - Matalan kynnyksen harrasteryhmät
 - Tapahtumat
 - Vapaaehtoistoiminta
 - Tukiryhmät
 - Asuinalueverkostot
- Ammatillinen jalkautuva sosiaalityö
 - Sosiaalinen kuntoutus
 - Kuntouttava työtoiminta
 - Erityisryhmiin kohdentuva työ
 - Sote-yhteistyöverkostot

Soten asukastaloissa tapahtuva työtoiminta

Asukastaloissa työskentelevät sopimuksittain vuonna 2013	Vakanssit	Palkkatuki-työllistetyt	Työkokeilijat	Kuntouttava työtoiminta	Opiskelijat	Yhteensä
Malmin toimintakeskus	3	21	16	2	5	47
Asukastalo Mylläri	1	2				3
Vuosaaren lähiöasema	1	4			1	6
Asukastalo Maunulan Saunabaari	1	10	7		5	23
Punavuoren asukastalo Betania	1	3	5	8	3	20
Kumppanuustalo Oulunkylän Seurahuone	1	13	30	5	5	54
Kumppanuustalo Hanna	2	15	12	4	10	43
Pihlajamäen lähiöasema	1	16	23	7	3	50
Kontulan lähiöasema	1	7	4		2	14
Asukastila Hopeala	1	2			2	5
Yhteensä	13	93	97	26	36	252

- Kohderyhminä nuoret alle 25-vuotiaat, maahanmuuttajat ja pitkäaikaistyöttömät
- Moniammatillista lähiohjausta työtoimintaan osallistuvalla
- Työtehtävät: asukastalojen arkitoiminnat sekä erityisosaamista vaativat työtehtävät
- Työllistämishankkeet: bändipajatoiminta, kotilähettiläät, kylätalkkarit ja korttelitupa-toiminta

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan avustukset asukastalo- toiminnan ja asukastyön tukemiseen vuonna 2014

- Avustuksia myönnettiin 24, joista
 - lautakunta myönsi 18
 - virastopäällikkö myönsi 6 lautakunnan delegeimana
- Avustusten yhteissumma oli 564 300 e, josta
 - lautakunta myönsi 542 800 e
 - virastopäällikkö myönsi 21 500 e
 - vuokriin ja muihin tilakustannuksiin kohdentui noin 200 000 e
- Myönnettyjen avustusten käyttötarkoituksia olivat:
 - henkilöstökulut (esim. koordinaattorin palkka)
 - tilakustannukset (esim. vuokra ja ylläpito)
 - toimintakulut (esim. tilaisuudet, tapahtumat ja kerhot)
 - vapaaehtois- ja vertaistoiminnan kulut (esim. koulutus)

Selvitys: Keskeisimmät henkilöstön ja käyttäjien esiin tuomat asukastalotoiminnan hyödyt

Helsingin kaupungille

- Sosiaalialan keskitetty erityisalan ammattilaisuus, laatutakuu ja jatkuvuus
- Työtoimintapaikkoja
- Jalkautuvan työn tuki
- Sähköisen asioinnin tuki
- Erityisryhmille kohdennettu toiminta
- Kaventaa hyvinvointieroja, huomioi yhdenvertaisen kansalaisuuden
- Huomioi syrjäytymisvaarassa olevat ja erityisryhmät
- Kustannustehokkuus
- Valmiit olemassa olevat verkostot
- Kolmannen sektorin kumppanuudet
- Tiedon siirtyminen oikeille tahoille
- Maahanmuuttajien integraation vahvistaminen
- Omahoidon ja elämäntilanteen vahvistaminen

Kansalaisille

- Matalan kynnyksen toimintaperiaatteen mukaiset maksuttomat palvelut ja toimitilat asuinalueella
- Sosiaalialan tuki ja palveluohjaus
- Mahdollisuus asioida anonyymisti
- Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia ja tuki
- Työtoiminnalla monipuolista toimintaa ja osallistumismahdollisuuksia
- Tietoa ajankohtaisista asioista
- Jalkautuvan sosiaalialan työn palvelut
- Erityisryhmätoiminta
- Vaikuttamisen väyliä
- Sähköisen asioinnin tuki ja opastus
- Kokemus asukasosallisuuden ja yhteisöllisyyden yhdenvertaisesta vahvistumisesta
- Yhteisön ja vertaisten tuki, henkilökohtainen voimaantuminen

Henkilöstön ja käyttäjien kuulemisessa esiin tuotu asukastalotoiminnan vaihtoehto 1

Vaihtoehto, jossa mikään ei muutu

- Helsingin kaupunki jatkaa asukastalojen ylläpitämistä omana toimintana joko nykyiseen tapaan osana sosiaali- ja terveysviraston toimintaa tai niin, että asukastalojen toiminnan operatiivinen vastuu siirtyy jonkin toisen hallintokunnan vastuulle.
- Tässä mallissa kaupunki on vastuussa sekä tilojen ylläpidosta että toiminnasta. Toimintaa järjestetään tiiviissä yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Tilat pidetään avoimina ja maksuttomina yleishyödyllistä toimintaa järjestäville yhteisöille ja muille toimijoille.
- Koko verkosto jää hyödyntämättä.

Henkilöstön ja käyttäjien kuulemisessa esiin tuotu asukastalotoiminnan vaihtoehto 2

Jokaisella palvelualueella (4 kpl) sijaittisi soten ylläpitämä
iso toimintakeskus.

- Toimintakeskuksissa olisi tarjolla sekä kaikille avointa matalankynnyksen toimintaa että erityisryhmille räätälöityä toimintaa.
- Jokaisessa toimintakeskuksessa työskentelisi työntekijöitä, joiden tehtävänä olisi toimintakeskuksen työtoiminta, erityisryhmätoiminta sekä avoimen kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan tukeminen, sähköisen asioinnin mahdollistaminen ja tuki, jalkautuvan työn tuki, tiedotus sekä palveluohjaus.
- Toimintakeskusten yhteistyö yhteisöjen ylläpitämien asukastalojen kanssa mahdollistaisi palkkatuetuun työhön sijoittumiset ja työtoiminnan myös näissä taloissa.
- Näin vastattaisiin suunnitelmallisesti Helsingin kaupungin lisääntyviin työllistämisvelvoitteisiin.
- Yhdyskuntatyön resurssit tasattaisiin alueilla.

Henkilöstön ja käyttäjien kuulemisessa esiin tuotu asukastalotoiminnan vaihtoehto 3

- Kaupunki antaa tilat yhteisöjen ylläpidettäväksi siten, että nykyisellään olevat kriteerit ja toiminnan periaatteet säilyvät.
- Tilat vuokrataan kalustettuina edelleen yhteisötoimijoille, mutta tiloissa toimii yhteisöjen omien työntekijöiden ja vapaaehtoisten lisäksi sosiaalialan ammattilaisia.
- Tilaa ylläpitävää yhteisötoimijaa tuetaan työllistämismahdollisuuksilla ja siihen liittyvällä muulla tuella sekä sosiaali- ja terveystieteiden viraston ammatillisella osaamisella, kuten vaihtoehdossa 2.

Selvityksessä esiin tullut yhteisöjen kyky ottaa asukastalo hallinnoitavakseen

- Vastauksia tuli 49 toimijalta,
- Tiloja käytettiin pääsääntöisesti kokouksiin, toimintaryhmiin ja kerhotoimintaan, asukastilaisuuksiin ja -foorumeihin sekä erilaiseen kulttuuritoimintaan.
- Vastaajatahojen mukaan ilmainen tilankäyttö oli edellytys toiminnan jatkumiselle.
- Avustuksia ilmoitettiin saadun vuokraan (5), toimintaan (10) ja molempiin (2).
- Vastaajatahoista 26 ilmoitti, ettei ole saanut avustusta, kolme kertoi saaneensa avustusta tapahtumiin ja kulttuuritoimintaan.
- Yhteisövastaajista viisi (5) taho ilmoitti, että voisi jatkossa ylläpitää asukastaloa: Nämä viisi taho pystyisivät myös ottamaan työtoimijoita kaupungin taloudellisella tuella.
- Muuta tukea tarvitaan vastausten mukaan vuokraan (14 %), toimintaan (10 %) ja palkkoihin (7 %).
- Sosiaali- ja terveysviraston mukanaoloa toivoi 5 %.
- 86 % vastaajista ilmoitti, ettei heillä ole mahdollisuuksia ottaa asukastalotoimintaa vastuulleen.

Jatkotoiminnan suunnittelussa huomioitava

1. Sosiaalinen kuntoutus

- Uusi sosiaalihuoltolaki

2. Kuntouttava työtoiminta ja työkokeilu

- Työtoimintapaikkoja lisättävä 1800 paikkaan

3. Asukastalot osana matalan kynnyksen lähipalveluverkkoa

- Palveluverkkovalmisteluun mukaan

Sosiaalinen kuntoutus

He:n esitys sosiaalihuoltolaiksi 18 §

- Tehostettu tuki sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi
- Sisältää mm. valmennuksen arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämänhallintaan sekä ryhmätoiminnan, vertaistuen ja tuen sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin

kumppanuustyö

Kuntouttava työtoiminta

Soten vastuulla oleva kuntouttava työtoiminta

- Yksittäispaikkoina
 - Työvoimasuunnittelija tukee järjestöä sijoitusvaiheessa ja toiminnan aikana
 - Järjestön työntekijä toimii työnjohdollisena esimiehenä
- Yhteistoimintana
 - Soten työntekijä on asukastalossa ja toimii työnjohdollisena esimiehenä
 - Työtehtävät asukastalossa tai sen ympäristössä:
 - Esimerkiksi yhdessä kotihoidon kanssa
 - Esimerkiksi Oulunkylässä nuorten ryhmä
- Tavoitteena 1800 asiakasta / vuosi

